

**AVANTPROJECTE D'ESTATUT DE LA REGIO VALENCIANA.
ELABORADO POR EL PARTIDO RADICAL BLASQUISTA EN 11 DE
JULIO DE 1931.**

TITOL I

Del territori de la Regió Valenciana

Art.1. El territori de la Regió Valenciana estarà constiuït pel que formen en l'actualitat les tres províncies d'Alacant, Castelló i València.

TITOL II

De l'idioma

Art. 2. Seran oficials de la Regió Valenciana les llengües valenciana i castellana, podent usar-se per tant indistintament.

En las relacions oficials amb les autoritats centrals i demás Regions, es deurà usar el castellà.

A aquelles poblacions de la Regió Valenciana que se'ls ha alterat el nom desvalencianitzant-lo, se les tornarà a anomenar com d'antic, amb ortografia nostra.

Art.3. Els funcionaris judicials que siguen destinats a les terres valencianes deuran conèixer la llengua valenciana.

Per a eixercir els càrrecs de Registrador i Notari, com els demás públics en terres de parla valenciana, deuran els funcionaris, no sols entendre la llengua vernàcula, sinó que deuran poder expressar-se en ella.

TITOL III

Del Govern de la Regió Valenciana

Art.4. El Govern de la Regió Valenciana estarà integrat per una Assemblea unicameral i un Consell eixecutiu que regirà amb plena autoritat la vida interior de tot el territori.

En els assumptes o matèries de la competència del Poder Regional correspondrà dictar les normes que els regulen a l'Assemblea i l'aplicació correspondrà al Consell eixecutiu.

El Consell eixecutiu tindrà un president.

TITOL IV

Facultats pròpies i exclusives del Poder Regional

Art.5. Al Govern de la Regió Valenciana correspondrà conèixer d'una manera especial en les següents matèries:

A/ L'ensenyança en tots els seus graus i els altres serveis d'Instrucció pública i Belles Arts, que es subjectaran a les normes que s'indiquen:

1. La primera enseyança serà gratuïta i obligatòria per a tots els infants més de cinc anys.

2. Serà obligatòria l'ensenyança de la llengua castellana en les escoles de primera enseyança, si són terres de llengua vernàcula, i la valenciana si són terres de parla castellana.

3. En les poblacions on es parle la llengua valenciana es donarà en el noste idioma l'ensenyança i sols quan es sàpia bé llegir i escriure en valencià es passarà a l'estudi del castellà.

4. En els Instituts, Normals, Escoles de Comerç, etc. hi haurà cátedres obligatòries de llengua, literatura, geografia i història valencianes.

5. La Universitat fruirà de règim autònic, considerant-se el fogar de la cultura i esperit pairals. Exisitirà llibertat lingüística per a les funcions d'alta cultura i investigació científica.

B/ El règim del Municipis i Comarques a base de plena autonomia per a uns i altres. La Comarca és la demarcació natural: Maestrat, Plana, Ribera, etc. L'Assemblea Regional establirà el número i limits de les Comarques.

En Alacant i Castelló radicarà una Delegació del Consell, integrada per Diputats alacantins i castellonencs, per a eixecutar els acords de l'Assemblea i del Consell en aquells serveis que huí corresponen a les Diputacions.

Els Municipis i les Comarques podran unir-se o mancomunar-se prèvia aprovació de l'Assemblea.

El Cos de Secretaris municipals s'integrarà segons normes establides per l'Assemblea, el nomenament de Jutges municipals serà també regulat per dita Assemblea.

Constituirà matèria peculiar dels Municipis que seran nomenats per sufragi universal directe:

La policia urbana, mercats i productes alimenticis, subministre d'aigües, festes i espectacles, beneficència i ensenyaça municipal, transports dins del territori i arbitris propis.

C/ Totes les obres públiques dins del territori valencià, exceptuant-se els ferrocarrils, port i canals d'interès general.

D/ Tots els serveis forstals i agronomicos, inclús les plages del camp i, en general, tot lo relatiu al règim del cultiu de la terra.

E/ L'explotació i conservació de l'Albufera i la dessecació de l'aiguamoll.

F/ Beneficència i Sanitat.

G/ Policia i ordre públic dins la Regió en temps normal. Una vegada declarat l'estat de guerra, quedarà en suspens l'exercici d'esta facultad.

Art.6. Encara que s'aplicarà al territori valencià el Dret civil comú, l'Assemblea tindrà facultats per les modalitats valencianes del contracte de compra-venda, arrendament i tota la matèria de recs.

També tindrà facultats per a establir Tribunals Mercantils simplificants, si cal, les normes processals generals, pero aplicant el Dret substantiu comú.

En general el Poder Reginal regularà, sempre que coordine amb les lleis generals, les modalitats peculiars de la Regió.

Art.7. Passarà a poder de la Regió Valenciana tota l'organització de serveis tocants a les matèries enumerades que tinga l'Estat espanyol en territori valencià. Aixana també passaran a la propietat de la Regió tots aquells béns de domini públic que estan afectes al compliment dels indicats serveis.

Seran transferits al Govern de la Regió Valenciana tots els documents de les oficines i dependències de l'Estat Central, relacionats amb les dites matèries. També es farà entrega de tots els documents de caràcter històric que s'hagen tret d'Arxius de la Regió, tant públics com privats, que acreixeran el fons de l'Arxiu general del Reine de València.

El personal de l'Estat Central afecte als indicats serveis passarà a dependre dels Poders Regionals. El personal de les actuals Diputacions dependrà de l'Assemblea.

Art.8. Llevat de casos de greu alteració de l'ordre públic i de guerra, els valencians deuran prestar el Server militar dins del territori de la Regió.

Art.9. La Regió Valenciana podrà mancomunar-se amb altres territoris llimdants per a fins culturals i econòmics.

Tal Mancomunitat haurà de ser aprovada per l'Assemblea de la Regió Valenciana, el nom de la qual serà intangible, tenint que sotmetre's els nous territoris a este Estatut i lleis complementàries valencianes.

TÍTOL V

De l'actuació dels Poders Regionals en matèries regulades per lleis generals.

Art.10. En materias de mines, aigües, caça, peixca i comunicacions, encara que la facultat de fer i modificar les lleis per què es regulen pertany al Parlament espanyol, recauran en el Govern regional les facultats del Govern central en quant a l'eixecució de les dites lleis dins del territori de la Regió Valenciana.

Art.11. També correspondrà al Govern de la Regió l'eixecució de les disposicions de legislació social dins del territori regional.

Art.12. Correspondrà igualment al Govern regional l'eixecució i aplicació de la legislació sobre expropiació forçosa, establiment de servituds a favor de determinants serveis i concessions, i totes aquelles que limiten l'exercici del pret de propietat a favor d'un interès declarat d'utilitat pública.

Art.13. Abans que el Govern central convenga un Tractat de comerç amb nació estrangera tindrà el deure de consultar les normes generals amb el Govern regional, el que donarà compte a l'Assemblea en cesio secreta. El Consell informarà sobre els punts que afecten a l'economia valenciana.

TÍTOL VI

De la Hisenda regional

Art.14. Correspondrà al Govern de la Regió Valenciana les contribucions directes que graven les utilitats dins del territori de la Regió, qual Govern tindrà plena llibertat per a fixar la quantia i per a organitzar-les.

El Govern regional podrà establir impostos sobre el consum de gasolina per a l'entreteniment de les carreteres.

Si el Poder Regional no poguera atndre les materias a ell reservades amb els dits ingressos, procediria cedir, prèvia aprovació del Parlament espanyol, de tot o part de l'impost sobre drets reials.

Art.15. Sempre que la liquidació dels pressuposts generals de l'Estat resulte que els gastos d'este fora de la Regió Valenciana en aquelles matèries reservades en el nostre territori al Poder regional siguen inferiors al producte, també fora de la Regió , de les contribucions que segons l'article anterior es reserven al Poder regional , la Hisenda del

poder autonòmic abonarà a l'Estat espanyol una part proporcional de la diferència. En altres cas serà la Hisenda general la que abonarà a la Regió Valenciana la dita proporcional.

Art.16. La proporció en què haurà de participar la Regió en el cobro o pago indicat es determinarà cada cinc anys per una Comissió mixta a base de la proporció en què les terres valencianes participen en els impostos que per a tot el territori es reserve l'Estat.

Art.17. El Deute de l'Estat espanyol, tant l'existent com el que puga produir-se, és de tota Espanya i per tant respondrà la Regió Valenciana amb la part proporcional correspondent.

Art.18. Sent els concerts econòmics i mancants d'elasticitat, no vol emparar-se en ells la Regió Valenciana, però si qualsevol altres terres d'Espanya fruïren de dit privilege, es demanarà acollir-se al règim de cupo o concert.

TÍTOL VIII

De l'Assemblea general

Art.19. L'Assemblea general serà unicament i es denominarà Diputació de la Generalitat.

Art.20. Es compondrà de dos-cents diputats, designats de la següent manera:

125 per sufragi universal directe i a base de representació proporcional, intervenint en la votació tots els ciutadans valencians sense distinció de sexes i majors de vint i tres anys. Dels altres 75 diputats, 50 seran triats per les associacions obreres, patronals, Cambres de Comerç, Indústria i Navegació, Agrícoles, etc., i els 25 restants per Associacions culturals, Universitats, Instituts, Normals, Col·leges d'Advocats, Procuradors, Metges, Apotecaris, etc.

Art.21. L'Assemblea podrà reunir-se indistintament en qualsevol població valenciana, seguint la nostra tradició.

Art.22. L'existència legal de la Diputació de la Generalitat serà de quatre anys, renovant-se per mitad cada dos anys.

Art.23. L'Assemblea dictarà les normes per a l'elecció de Diputats i redactarà el Reglament de règim interior de la mateixa.

Art.24. L'Assemblea, además de dictar les normes que regulen les matèries de la competència del Poder regional segons desposa l'article 4, fiscalitzarà els actes del Consell i del seu president, adoptant acords i suggerint observacions que seran contestats per escrit o verbalment pels nombres del dit Consell.

Correspondrà també a l'Assemblea:

Primer: Rebre del president de la Regió jurament o promesa de que guardarà el present Estatut i lleis que garantitzen l'autonomia valenciana.

Segon: Fer efectiva la responsabilitat del president i dels membres del Consell Executiu.

TÍTOL VIII

Del Consell i del seu president

Art.25. L'Assemblea nomenarà per majoria absoluta de vots el president del Consell Executiu, que es designarà "President de la Regió". El president triarà els components del Consell que seran nou, sis diputats, dos precisament alacantins, dos castellonencs i dos valencians en sentit estricte. Els tres restants els trairà amb tota llibertat el president.

Art.26. El president i el Consell Executiu són responsables davant l'Assemblea, que podrà formular contra ells vots de censura. Per a sta classe de vots és necessary la presència de la majoria absoluta de diputats i la majoria absoluta de vots en votació nominal.

La proposició de vot de censura anirà firmada per cinquanta diputats i es passarà a informe d'una Comissió de l'Assemblea, que forçosament donarà dictamen en un plaç màxim de cinc dies.

Art.27. Correspon al president del Consell com a autoritat superior de la Regió:

1. Cuidar que siquen respectats i emparats els drets, facultats i privilegis reconeguts o que pel temps es reconegueren a la Regió Valenciana.
2. Nominar i separar els components del Consell.
3. Sancionar i publicar els acords de la Diputació de la Generalitat.
4. Nominar, suspendre i separar els funcionaris de l'administració regional a proposta del respectiu membre del Consell i amb sujecció a les lleis.

Art.28 El president tindrà la representació del Govern Central en totes aquelles funcions que eixercisca en el territorio valencià.

Els seus manaments en totes les matèries deuran anar refrendades pel correspondent membre del Consell, que per este sol fet se'n fa responsable.

RÉGIM TRANSITORI

El règim transitori des de l'Aprovació de l'Estatut fins a la constitució de l'Assemblea regional serà establert per una Comissió integrada per tots els Diputats a Corts de les tres provincies valencianes, l'Alcalde i el president de la Diputació d'Alacant, Castelló i Valencia i per dos representants de cada una de las Coprporacions d'origen popular de les tres dites ciutats.

Esta Comissió el limitarà a facilitar l'elecció de l'Assemblea amb la major rapidesa posible i a pendre els acords la demora dels quals implicaria un perjuí. Totes les resolucions que adopte de carácter normatiu es sotmetran a la ratificació de l'Assemblea regional.

Valencia, 11 de julio de 1931.